

สภาพ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Situations and Needs in Strengthening of Teachers' Competencies in Teaching for Practice Teacher of Early Childhood Education, Faculty of Education, Burapha University

ณฐมนต์ คมขำ¹, ลีลาวดี ชนะมาร²

Natamon Komkhum¹, Leelawadee Chanaman²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 95 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน ได้มาจากสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .58 - .90 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .53 - .83 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน โดยรวมและรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านจิตวิทยา ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเข้าใจผู้เรียน ตามลำดับ

คำสำคัญ: สมรรถนะการปฏิบัติการสอน, นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, ความต้องการจำเป็น, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Assist. Prof., Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² Lecturer of Early Childhood Education Department, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

Corresponding Author E-mail: joofy2929@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to: 1) investigate the current situation and desired conditions for enhancing teaching competency among pre-service teachers in early childhood education, Faculty of Education, Burapha University, and 2) assess their needs for enhancing teaching competency. The research sample consisted of 95 students, determined using Krejcie & Morgan's table for sample size determination through stratified random sampling. The research utilizes two instruments: 1) a questionnaire on the current status of enhancing teaching competency, with an index of congruence between .80-1.00, power of discrimination from .58 - .90, and reliability of .98; 2) a questionnaire on the desired conditions for enhancing teaching competency, with an index of congruence between .80-1.00, power of discrimination from .53 - .83, and reliability of .97. The statistical analysis includes percentages, means, standard deviations, and the prioritization of needs using the Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$).

The results revealed that: 1) the current status of enhancing teaching competency is generally at a high level, and the desired conditions for enhancing teaching competency are at the highest level; 2) the results of the need assessment for enhancing teaching competency, both overall and specific aspects, are ranked from highest to lowest as follows: research mind, assessment and evaluation of student learning, learning management, and understanding of learners.

Keywords: Competencies in Teaching, Practice Teacher, Needs, Early Childhood Education

บทนำ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการฝึกประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญยิ่งของภาคปฏิบัติเป็นช่วงสำคัญที่นิสิตครูจะได้ตรวจสอบและพัฒนาตนเอง โดยนำทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ได้จากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ไปประยุกต์สู่ภาคปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งได้ฝึกการทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษา รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและชุมชน ฝึกความรับผิดชอบความอดทน ความมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนความสามารถในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ภายใต้การกำกับดูแล การดูแลเอาใจใส่ การให้คำแนะนำ การสังเกตการสอนแบบตัวต่อตัวและการประชุมอภิปรายให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และร่วมกันหาวิถีทางเพื่อพัฒนาจุดด้อยให้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นโอกาสในการนำความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพและวิชาเฉพาะไปปฏิบัติในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (ปารณีย์ ขาวเจริญ, 2560)

ผลการสำรวจปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมา พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาเกิดขึ้นหลายด้าน เช่น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังขาดระบบและรูปแบบที่สามารถสร้างครูหรือผู้สอนที่มีความสามารถไปสร้างความเปลี่ยนแปลงที่เกิดในตัวผู้เรียนและสำคัญ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ได้ส่งเสริมให้เตรียมคนเพื่อไปประกอบวิชาชีพครูได้อย่างมืออาชีพ แต่ขาดเทคนิควิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (รัชณี นกเทศ, 2565) แม้ในปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก็ยังเป็นปัญหาเดิมอยู่ เช่น ปัญหาคุณภาพของนิสิตครูที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (วินัส ภักดิ์นรา, 2554) ปัญหาด้านการเตรียมการสอน ปัญหาการดำเนินการสอน(ศิริดา ทองเชื้อ และนฤมล ทรายพันธุ์, 2557; สโรชา คล้ายพันธุ์, 2556; ประวีณา เอี่ยมยี่ล่น, 2559; ธัญญาพร ก่องขันธ, สุนทรี จูวงศ์สุข, อภัยชนม์ สัจจะพัฒนกุล ,กล้าหาญ พิมพ์ศรี และวริศรา ตั้งคำวานิช. 2560)

ปัญหาการจัดเตรียมประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นิสิต (ชาตรี ฝ่ายคำตา, เอกภูมิ จันทรขันธ์ และวรรณทิพา รอดแรงคำ (2553) โดยเฉพาะด้านการสอน มีการศึกษาและการวิจัย พบว่านิสิตครูส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่การสอนเน้นการบรรยาย และยังมีสื่อวัตกรรมการสอนน้อย มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ไม่ได้จัดการเรียนรู้ตามแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง การควบคุมชั้นเรียนได้ยาก รวมถึงไม่แม่นยำใน เนื้อหาวิชาที่สอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552; เกษมศรี อัครศรีพงษ์ศรีธร, 2550; เบญจวรรณ เกิดในมงคล, 2546) สอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวณา เรียงริลา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอนสำหรับนักศึกษาครู แบ่งออกเป็น 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการเข้าใจผู้เรียน 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน 3) สมรรถนะด้านการประเมินผลผู้เรียน และ4) สมรรถนะด้านจิตวิจัย ซึ่งการพัฒนานิสิตครูในด้านการปฏิบัติการสอนที่นำไปพัฒนา กระบวนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งในด้านบทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ในโรงเรียนสำหรับจัดประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นิสิตครู ซึ่งจะส่งผลให้นิสิตครูมีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนที่สูงขึ้น

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างไม่เป็นทางการของผู้วิจัยในระหว่างพัฒนาข้อเสนอ การวิจัยโดยการสัมภาษณ์กลุ่มนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ พบว่าปัญหาของการฝึกปฏิบัติการสอนของนิสิตครู คือ นิสิตครูยังจัดการเรียนรู้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ใช้วิธีการสอนไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ไม่สามารถผลิตสื่อที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนไม่ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้และขาดความมั่นใจในการสอน นอกจากนี้นิสิตครูที่ให้ข้อมูลยังได้สะท้อนให้เห็นว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะนอกจากจะทำหน้าที่สอนแล้วยังต้องทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนที่โรงเรียนมอบหมาย ให้ปฏิบัติซึ่งกิจกรรมในโรงเรียนมีจำนวนมาก จึงทำให้คุณภาพการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลลดลง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ชัดว่าแม้สถาบันผลิตครูจะให้ความรู้ในด้านเนื้อหาสาระ วิธีการสอน และการจัดประสบการณ์สู่ภาคปฏิบัติเพื่อให้นิสิตครูได้มีโอกาสนำความรู้ ภาควิชาปฏิบัติในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู แต่ปัญหาที่นิสิตครูได้พบจากการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนที่มีนักเรียนตามบริบทของโรงเรียนนั้นอาจมีความแตกต่าง หรือเปลี่ยนไปจากสิ่งที่ได้รับการฝึกฝนจากสถาบันผลิตครู นอกจากนี้ความเป็นไปได้ที่นิสิตครูจะต้องแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้อาคัดคิดในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะปราศจากการปรึกษาครูพี่เลี้ยงหรืออาจารย์นิเทศก์ถึงแม้หลักสูตรศึกษาศาสตร 4 ปี จะกำหนดให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน โดยมีครูพี่เลี้ยงดูแล 1 ปี แต่นิสิตครูจำนวนมากยังไม่ได้รับการดูแลจากครูพี่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักขณ งามขำ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูปฐมวัย ได้สะท้อนปัญหาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาการศึกษาปฐมวัย ยังขาดการประสานงานกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเฉพาะการจัดเวลาให้นักศึกษาเข้าไปฝึกปฏิบัติงานกับครูพี่เลี้ยง การมีเวลาว่างไม่ตรงกันระหว่างนักศึกษากับครูพี่เลี้ยงทำให้เกิดความยากลำบากในการเข้าฝึกปฏิบัติงานแต่ละครั้ง นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการให้คณะฯ ระบุให้แน่นอนว่าในช่วงของการทดลองสอน จะให้นักศึกษาสอนเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นคู่เพราะครูพี่เลี้ยงส่วนหนึ่งให้นักศึกษาทดลองสอนเป็นรายบุคคล แต่ก็มีครูพี่เลี้ยงอีกส่วนหนึ่งให้นักศึกษาทดลองสอนเป็นคู่ ซึ่งนักศึกษาจะคิดว่าสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการฝึกปฏิบัติงาน นักศึกษาต้องการฝึกปฏิบัติงานด้านการทดลองสอนให้มากกว่านี้ เพราะการทดลองสอนทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับการควบคุมชั้นเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักศึกษาทุกคนค่อนข้างกังวลมากกับการควบคุมชั้นเรียนเมื่อจะต้องออกไปฝึกสอนจริง ซึ่งในประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่าการฝึกปฏิบัติการสอนของนิสิตครูมีความจำเป็นที่ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ต้องเข้ามามีบทบาทตั้งแต่ เริ่มต้นของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

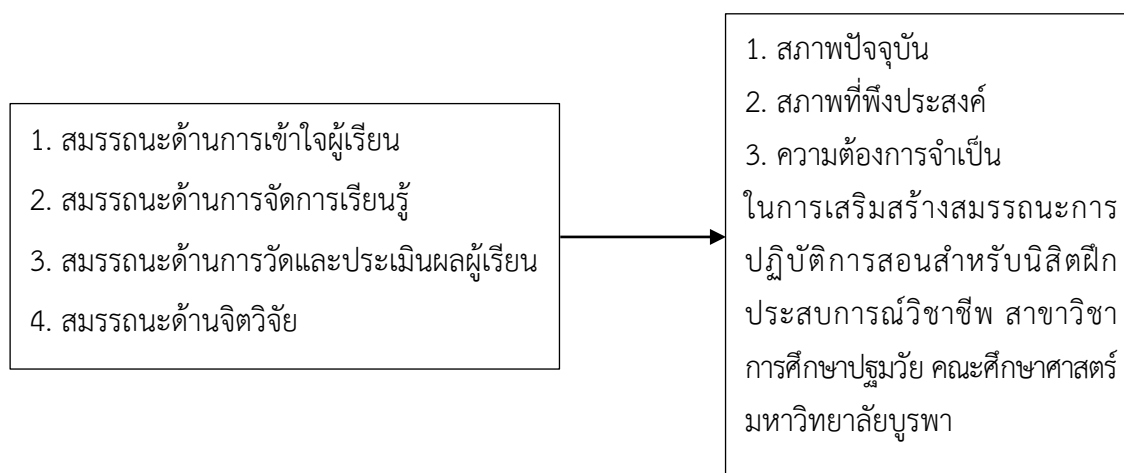
ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่าถ้านิสิตครูมีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนแล้วจะส่งผลให้นิสิตครูปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติการสอนของนิสิตครู เพื่อการเป็นครูที่มีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่

รูป 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2566 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 121 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2566 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 95 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้มาจากสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 คน นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 23 คน นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 23 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 95 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .58 - .90 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่

.53 - .83 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 แบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และชั้นปี เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ประยุกต์ใช้ตามแบบ Likert โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจัดส่ง แบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Forms) ไปยังกลุ่มตัวอย่างในเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แล้วเสร็จ และติดตามแบบสอบถามคืนให้ครบตามจำนวน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Forms) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 95 ฉบับ ได้คืน 95 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตาราง

ประกอบคำบรรยายความเรียงและใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

สมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเข้าใจผู้เรียน	4.14	.31	มาก	4.57	.50	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.11	.30	มาก	4.60	.36	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	4.09	.38	มาก	4.61	.40	มากที่สุด
4. ด้านจิตวิทยา	4.00	.44	มาก	4.62	.45	มากที่สุด
รวม	4.09	.29	มาก	4.60	.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD = .29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านการเข้าใจผู้เรียน ($\bar{X} = 4.14$, $SD = .31$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 4 ด้านจิตวิทยา ($\bar{X} = 4.00$, $SD = .44$)

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = .33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 4 ด้านจิตวิทยา ($\bar{X} = 4.62$, $SD = .45$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านการเข้าใจผู้เรียน ($\bar{X} = 4.57$, $SD = .50$)

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การประเมินความต้องการจำเป็นความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยนำข้อมูลจากการวิจัย

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ด้านการเข้าใจผู้เรียน	4.14	4.54	.097	4
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.11	4.64	.129	3
3. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	4.09	4.65	.136	2
4. ด้านจิตวิทยา	4.00	4.59	.148	1
รวม	4.09	4.61	0.127	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.127 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม คือ ด้านที่ 4 จิตวิสัย ($PNI_{Modified} = .148$) ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผลผู้เรียน ($PNI_{Modified} = .136$) และด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .129$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนิสิตมีการวางแผนเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อีกทั้งก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์ที่รับผิดชอบยังจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงมีการจัดปฐมนิเทศก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอน และนิสิตมีเวลาในช่วงปิดเทอมให้นิสิตได้เตรียมพร้อม ทำให้นิสิตมีความพร้อมก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญาณิน ดาจ และคณะ (2564) ที่พบว่า ทักษะของผู้บริหารที่มีต่อนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีทัศนคติสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอน แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล คือ นักศึกษาต้องเรียนรู้การประสานงานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้วิทยาการและภูมิปัญญาต่าง ๆ โดยสถานศึกษาจะอำนวยความสะดวกให้

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จิตวิสัย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า แม้นิสิตได้รับการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแล้ว แต่เป็นเพียงความรู้พื้นฐานที่เพียงพอต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพบเจอปัญหาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่า (ปารมี ธีรบุลกุล, 2558) รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ อาจารย์นิเทศก์ทั่วไปและครูพี่เลี้ยงในการใช้ระบบการนิเทศติดตามเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถใช้กระบวนการวิจัยในการ

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (เกศนีย์ พิมพ์พก และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ที่พบว่า แต่ละสาขามีการกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจนว่าในแต่ละภาคเรียนนักศึกษาจะต้องดำเนินการวิจัยในขั้นตอนใดบ้าง เช่น ในภาคเรียนแรก นักศึกษาจะต้องกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย และออกแบบเครื่องมือวิจัย ภาคเรียนที่สอง นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานการวิจัย พร้อมทั้งนำเสนองานวิจัยในกิจกรรม สัมมนาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นอกจากนี้ระบบการติดตามและดูแลอย่างต่อเนื่องของอาจารย์นิเทศก์ ทำให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้ทันตามเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของไพโรธ พนมอุปการ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกด้าน และยังซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Lew and Moshi (2011) ที่พบว่าสมรรถนะในการ ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน 3 ระยะ ได้แก่ การระบุปัญหาวิจัย การวางแผนการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็นซึ่งเมื่อ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ประเด็นจะมีความเกี่ยวข้องกัน และหากนักศึกษาดูความรู้ในประเด็นใด ประเด็นหนึ่งจะทำให้ประสบปัญหาในขั้นตอนอื่น ๆ ได้

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านที่มี ค่าสูงสุด คือ ด้านจิตวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียน การสอน ผู้สอนมักพบปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน หรือต้องการพัฒนาการ จัดกระบวนการเรียน การสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้สอนต้องนำปัญหาหรือจุดที่ต้องการพัฒนามาดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ เพื่อนำผลมาประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรม ปิฎก (ป.อ.ปยุตโต , 2542) นักปราชญ์ของไทยที่กล่าวว่า “พอเราเจอปัญหาเราต้องใช้ปัญญา เมื่อเราวิจัย ตลอดเวลาปัญญาก็เกิด ปัญญานั้นก็เกิดจากการพยายามแก้ปัญหาโดยนัยนี้ ในที่สุดการวิจัยก็จะมี ความหมาย ขึ้นมาอย่างหนึ่งว่า การวิจัย คือ การเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญา” ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันเราต้องการคนที่ สามารถเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญาเพื่อให้สังคมไทยเกิดความสุข และจากประสบการณ์การเป็นอาจารย์ นิเทศก์นิสิตครู การฝึกประสบการณ์สอนเต็มรูปแบบ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่จะ ปรึกษาเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไรดี และจะหาวิธีการอะไรมาแก้ปัญหากับนักเรียน ในชั้นที่ตนเองสอน อีกประการหนึ่ง เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบเล่มรายงานวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตก็พบว่า นิสิต ส่วนใหญ่เขียนจุดประสงค์การวิจัยอย่างหนึ่งแล้วสรุปผลการวิจัยอีกประเด็นหนึ่ง รวมถึงการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง ยังมีความคลาดเคลื่อนในวิธีการสุ่ม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของสุวิมล ว่องวานิช (2557) ที่กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยซึ่งมีประโยชน์ต่อครูรวมถึง

นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติการสอนเหมือนครูจะต้องสามารถทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาแต่จากประสบการณ์จริงพบว่า นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความสามารถในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ดี ถึงแม้ว่านิสิตจะเรียนวิชาวิจัยมาแล้ว“แต่วิธีวิจัยที่นิสิตครูเรียนรู้ก็ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถทำวิจัยในสภาพของการปฏิบัติงานจริงได้” ซึ่งมีปัญหาที่ตามมาคือไม่สามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ และหมายถึงจะไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับนิสิตให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้จริง ก่อนที่นิสิตจะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อันจะส่งผลให้นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถทำงานวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Moghaddam (2007) ที่กล่าวว่า ควรมีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนเข้าสู่การเป็นครูประจำการเพราะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อวงการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรญ พนมอุปการ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัย พบว่า ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนใน 3 ลำดับแรก คือ การออกแบบการวิจัย ($PNI_{Modified} = 0.31$) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{Modified} = 0.30$) และการสรุปผลการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัย ($PNI_{Modified} = 0.30$)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของ การนำผลการวิจัยไปใช้ และการทำการวิจัยต่อเนื่อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาค้นคว้า เรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอนด้านจิตวิทยา อยู่ในระดับต่ำสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอนด้านจิตวิทยา นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังต้องได้รับการในด้านการออกแบบการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การกำหนดปัญหา/ประเด็นการวิจัย ดังนั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับปรุงแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ นิสิตได้มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากขึ้น เช่น ในรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ประเภทต่าง ๆ เช่น การสร้างข้อสอบ การสร้างแบบสอบถาม หรือการสร้างแบบสัมภาษณ์รวมทั้งการหาคุณภาพเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับเครื่องมือ แต่ละประเภท การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ให้นิสิตได้ฝึกค้นคว้าบทความ งานวิจัย หรือหนังสือที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยของตนเอง การเขียนอ้างอิงและการฝึกใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านจิตวิจัย ดังนั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรให้ความสำคัญ และควรจัดโครงการเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับนิสิต ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำ ติดตามและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนิสิตที่ตนเองนิเทศ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเองระหว่างอาจารย์นิเทศก์ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนิสิตและร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะช่วยกันแก้ไขปัญหาแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ด้วย

3. คณะศึกษาศาสตร์/คณะครุศาสตร์สามารถนำสมรรถนะการปฏิบัติการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินหาช่องว่างของสมรรถนะการปฏิบัติการสอน (Competency gap) เพื่อใช้วางแผนเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตครูที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา เนื่องจากสมรรถนะการปฏิบัติการสอนนี้จะเป็นตัวช่วยให้นิสิตครูสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เฉพาะการระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะเพิ่มกระบวนการค้นหาสาเหตุและวิธีการแก้ไข (Needs Analysis) และการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs Solution) เพื่อให้ได้สารสนเทศและแนวทางในการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศการสอนตามแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมสร้างชุดความคิดเติบโตด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอน สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ควรมีการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอนสำหรับนิสิตครู เป็นรูปแบบที่เน้นสมรรถนะ โดยไม่ขึ้นกับเนื้อหาวิชา (Content Free) แต่มุ่งเน้นที่การนำเอาความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ โดยมีอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงสนับสนุนการเรียนรู้ในการปฏิบัติการสอนอย่างมีแบบแผน ดังนั้น สถาบันผลิตครูสามารถนำไปใช้ในการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้กับนิสิตครูทุกสาขาวิชา

เอกสารอ้างอิง

- เกศนีย์ พิมพ์พก, ฤตินันท์ สมุทร์ทัย, สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ และเกียรติสุตา ศรีสุข. (2560). รูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(2), 45-52.
- เกษมศรี อัครศรีพงศ์ธร. (2550). สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในทัศนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. *วารสารครูจันทรสาร*, 10(2), 64-70.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2558). แนวทางการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนิสิตนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/547140>.
- ชาติรี ฝ่ายคำตา, เอกภูมิ จันทรชนันท์ และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (2553). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี รายวิชาสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน. *วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 30(2), 333-345.
- ญาณิน ดาจง, บงกช เจนชัยภูมิ, พูนสิน ประคำมินทร์ และทิพย์วรรณ แพงบุปผา. (2564). ทักษะคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 7(2), 189-196.
- ธัญญาพร ก่องจันทร์, สุนทรี จุงวงศ์สุข, อภัยชนม์ สัจจะพัฒนกุล, กล้าหาญ พิมพ์ศรี และวิศิธา ตั้งคำวานิช. (2560). การศึกษาปัญหาและความต้องการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. *วารสารครูพิบูล*, 4(1), 12-21.
- นงลักษณ์ งามขำ, นีรนาท จุลเนียม และปริมปรัชญ์ ไพบุญสุข. (2563). การศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี. *วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น*, 7(4), 70-82.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ เกิดในมงคล. (2546). *ศึกษาศาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ สถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.

- ประวีณา เอี่ยมยี่สุน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1: (1st RUSCON). วันที่ 22 มิถุนายน 2559.
- ปารณีย์ ขาวเจริญ, ดวงใจ สีเขียว และชมพูนุท สุขหวาน. (2560). การศึกษาสภาพการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 11(1), 99 – 108.
- ปารมี ตีรบุลกุล. (2558). อิทธิพลของการปฏิบัติงานแบบสะท้อนคิดและความสามารถในการนิเทศที่มีต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนิสิตนักศึกษาครูโดยมีการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นตัวแปรส่งผ่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2542). ธรรมเนียมกาย (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัมไพ.
- แพรวนภา เรียงริลา. (2563). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอนสำหรับนักศึกษาครู (ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ไพรวรรณ พนมอุปการ. (2564). ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 27 (2), 207-220.
- รัชณี นกเทศ. (2565). การพัฒนากระบวนการนิเทศการสอนตามแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อเสริมสร้างชุดความคิดเติบโตด้านการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วินัส ภัคตินรา. (2564). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 15(1), 8-19.
- ศิรดา ทองเชื้อ และณฤมล ศราษพันธุ์. (2557). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอน สาขา คหกรรมศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 29(2), 193-202.
- ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์. (2559). รายงานชุดการปฏิรูประบบบุคลากรครู: ข้อเสนอการสร้างและคัดเลือกครูสอนดีรุ่นใหม่สู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ.
- สโรชา คล้ายพันธ์. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชลบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา, 8(1), 63-76.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2557). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การศึกษาประเมินความต้องการจำเป็น *Need assessment research* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรณพ แสงแจ่ม. (2548). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายหลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของนิสิตฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Krejcie & Morgan. (1970). *Determining sample size for research activities*. Education and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Lew, M. M., & Mohsin, M. (2011). Action research project in teacher education program: preservice teachers' competency and weaknesses. *International Journal of Learning*, 18(1), 565–573.
- Moghaddam, A. (2007). Action research: A spiral inquiry for valid and useful knowledge. *The Alberta Journal of Educational Research*, 53(2), 228-239.

การอ้างอิงบทความ

ณัฐมนต์ คมขำ และลีลาวดี ชนะมาร. (2567). สภาพและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการสอนสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 6(2), 107-120.
สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/273682>

